

De rechtvaardiging van de goddeloze is het fundamentele leerstuk van de Reformatie. Hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God mag ons allen wel steeds bezig houden. In de Bijbel is de rechtvaardiging een belangrijke zaak. Lees Romeinen 3:21 tot en met Romeinen 5 maar eens rustig door. In Rom. 4 kunnen we lezen hoe Abraham rechtvaardig was voor God. Door het ware geloof neemt een zondaar Christus aan en is hij of zij rechtvaardig voor God. Dat is de leer van de rechtvaardiging. Hoe moeten we daar in de praktijk echter mee omgaan? Waarop moeten we onszelf bij de rechtvaardiging onderzoeken? Comrie gaat in zijn tweede preek uitvoerig op dergelijke vragen in. De rechtvaardiging is een 'gerichtshandeling'. Daarbij zijn verschillende zaken van belang. We hebben reeds gewezen op drie dingen. Eerst wijst Comrie op God Die het recht handhaaft. God ziet de zonde niet door de vingers. De kleinste zonde, bijvoorbeeld een lelijke gedachte, stelt ons al des doods schuldig voor God. Daarna wijst Comrie op de gevallen zondaar. Als derde wijst hij op de aanklagers. De wet, het geweten en de satan klagen de gevallen zondaar aan.

Het vierde punt in de rechtvaardiging is de Borg, Advocaat of Voorspraak (pag. 85). Christus is de Voorspraak bij de Vader. Door Zijn offer aan het kruis (zijn bloed) heeft Hij betaald voor de zonde. Comrie verwijst naar 1 Joh. 2:1. *Als de Borg bij de Rechter van de gehele aarde zo ten gunste van de doemvaardige zondaar gesproken heeft, nadert Hij ook tot de ziel van de veroordeelde zondaar en maakt Zichzelf aan hem bekend in Zijn algenoegzame borgtocht. Hij laat zien dat Hij al degenen die door Hem tot God gaan, volkomen kan zalig maken. Dit veroorzaakt in de ziel ook de meest onuitsprekelijke begeerten om deel en gemeenschap aan Hem te hebben (pag. 85).* De ziel van de ontwaakte zondaar gaat uit naar Christus. Heel mooi en indringend beschrijft Comrie hoe een ziel Jezus aanneemt. *Ondertussen is deze mens dikwijls verontrust of Hij juist voor hem in het bijzonder tot een Borg wil zijn. Daarom openbaart de Borg Zichzelf in Zijn bereidwilligheid nader aan de ziel; Hij komt heel nabij en overreedt de arme zondaar dat deze zich alleen maar aan Hem moet overgeven en zijn ziel op Hem moet wentelen. Dat doet de mens dan als antwoord op Zijn roepstem, en kiest Hem en Zijn gerechtigheid. Die alleen grijpt Hij aan tot verzoening, om daardoor voor God te kunnen bestaan. Hierdoor legt de ziel haar schuld op Jezus, en neemt ze Zijn gerechtigheid aan. Ze raakt zichzelf dan zo kwijt dat ze van een Ander wordt en een vast fundament krijgt om in leven en sterven getroost te zijn (pag. 85-86).* Comrie ziet het geloof als een uitgaande daad waardoor de ziel de Heere aanneemt. Als antwoord op de roepstem van de Zaligmaker kiest ze Hem en Zijn gerechtigheid. Onze vaderen konden in de goede zin spreken over de

keuze die een ziel maakt voor Jezus. Die keuze wordt door de Geest gewerkt.

Het vijfde is het vonnis. Comrie wijst erop dat God de zondaar vrijspreekt en een recht geeft op het eeuwige leven. Het fundament van dit vonnis is de 'volmaakte genoegdoening van Christus' (pag. 87). Christus heeft de straf gedragen en de wet vervuld. *O, wat is de weg van de genade dierbaar! Aan de beide eisen van de wet om die te doen en daaronder te lijden wordt voldaan; al de deugden van God worden verbeert. De Heere heeft als Rechter Zijn troon gevestigd op de twee pilaren van gerechtigheid en gericht. Dat wil zeggen: op gerechtigheid, voldaan door de oefening van het gericht aan de Borg, zodat goedertierenheid en waarheid tot eeuwige verwondering voor Zijn aangezicht uitgaan tot de arme zondaar.* Vervolgens wijst Comrie op de bekendmaking van het goddelijke vonnis aan de ziel. Hij gaat dus in op de vraag hoe een ziel wetenschap krijgt van de zeer troostvolle gedachte dat hij rechtvaardig is voor God, dat alles weer recht ligt tussen God en zijn ziel. Hier liggen natuurlijk ook vandaag een aantal lastige vragen. Sommigen denken dat die bekendmaking gepaard gaat met visioenen. Anderen denken aan een eenmalig gebeuren van zeer ingrijpende aard. Weer anderen denken hier nauwelijks over na. Weer anderen denken dat het bij ieder van Gods kinderen op dezelfde wijze moet plaatsvinden. Kortom, vragen en gedachten genoeg. Hoe heeft Comrie over de bekendmaking van de rechtvaardiging gesproken en geschreven. Laten we eerst eens naar hem luisteren. *De bekendmaking van het vonnis vindt in uitwendige zin plaats in het dierbare Woord van de Heere, waarin de weg van de rechtvaardigmaking helder en duidelijk geleerd en geopenbaard wordt, namelijk: wie in Christus gelooft, heeft het leven. Al de profeten geven er immers getuigenis van dat eenieder die in Christus gelooft, door Zijn Naam vergeving van zonden zal ontvangen. Dit vonnis wordt vroeger of later evenwel ook inwendig aan de gerechtvaardigde bekendgemaakt door de middellijke of onmiddellijke werking van de Heilige Geest. Middellijk doet de Geest dit wanneer Hij de ziel verlicht door de kenmerken die God in Zijn Woord geeft van hen die gerechtvaardigd zijn, ook te doen opmerken in het eigen hart. Dit is het wat de apostel leert in Romeinen 8:16: 'De Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.' Onmiddellijk doet de Geest dit zonder de kenmerken, als Hij de ziel van tijd tot tijd de vrijspraak zo krachtig doet ervaren, dat ze die ten volle kan geloven en ervaart dat het door blijdschap ruim in het hart wordt. Dan kan deze mens zeggen: 'Loof de Heere, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden; Die al uw ongerechtigheid vergeeft, Die al uw krankheden geneest; Die uw leven verlost van het verderf, Die u kroont met goedertierenheid en barmhertigheden; Die uw mond verzadigt met het goede, uw jeugd vernieuwt als eens arends.'*

Comrie wijst bij de bekendmaking van het vonnis op een aantal zaken die ook vandaag nog van groot belang zijn. Hoe weet ik dat ik rechtvaardig ben voor God?

Verschillende zaken worden door Comrie genoemd. Laat ik puntsgewijs wat dingen noemen.

- De bekendmaking heeft een uitwendige en een inwendige zijde. De uitwendige zijde is het Woord van God. De Heere werkt door Zijn Woord. Zonder het Woord, de Bijbel, komen we niet tot duidelijkheid over onze staat voor God. Laat dat een aansporing zijn om het Woord te lezen en in de kerk te horen.
- De inwendige zijde geschiedt door de Heilige Geest. De Geest past de verworven weldaden toe. Door Zijn kracht geeft Hij Gods kinderen wetenschap van hun verlossing en rechtvaardiging voor God. We zijn dus afhankelijk van het werk van Gods Geest, Die werkt door het Woord.
- De Heilige Geest kan **middellijk** het vonnis en de wetenschap dat ik rechtvaardig ben voor God bekend maken. Dit doet Hij door de ziel te verlichten en de kenmerken van de rechtvaardiging in het Woord op te merken. Comrie wijst dan op Rom. 8:16.
- De Heilige Geest kan het vonnis ook **onmiddellijk** bekend maken door de ziel van tijd tot tijd de vrijspraak krachtig te doen ervaren. Dan wordt het ruim om het hart en is er grote geestelijke blijdschap in het zieleleven.
- Tenslotte laat Comrie blijken dat het één zowel als het ander in het leven van Gods kinderen kan voorkomen. Het is niet zo dat bijvoorbeeld de onmiddellijke ervaringen de voorkeur genieten. Beiden worden door de Geest gewerkt en worden zo ook door Gods kinderen geleerd en beleefd.

Tenslotte gaat Comrie nog vrij uitvoerig in op de rechtvaardiging en het geloof (pag. 88-91). Comrie benadrukt dat het geloof geen werk is maar een instrument waardoor de rechtvaardiging wordt toegeëigend. Op pagina 90 laat hij zien hoe het geloof hierin werkzaam is. Het geloof hoort, vlucht, neemt aan, en omhelst Jezus 'als de aangeboden Borg, waarbij men Hem in het bijzonder voor zichzelf toe-eigent om vergeving van de zonden in Zijn bloed te ontvangen' (pag. 91). Volgende keer hopen we nog wat meer over deze belangwekkende preek te schrijven.

Naar aanleiding van Alexander Comrie, 'Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof', uitgave De Banier, 2012, € 24,90